

Издавачи

ЈП Службени гласник
ЈП Национални парк Ћердап
Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ

За издаваче

Др Јелена Триван, главни и одговорни уредник, в. д. директора (СГ)
Лазар Митровић, в. д. директора (НП)
Др Милан Радовановић, директор (ГИ)

Библиотека

LEXIS

Едиција

Лексикони националних паркова Србије

Уредници

Милојко Кнежевић
Борисав Челиковић

Ликовни уредник

Александар Прибићевић

На корицама
фотографије Драгана Боснића

На предлисту
Национални парк Ћердап, општа географска карта, размера 1 : 200 000

Лексикони националних паркова Србије

ЂЕРДАП

Уредник едиције

Мр Владимир Рогановић

Уредник ѿмоа

Мр Ана Милановић Пешић

Уредништво

Проф. др Лидија Амиџић, МА Власта Кокотовић,
Мр Радмила Милетић, Мр Марко М. Милошевић,
Проф. др Душан Михаиловић, Жаклина Николић

Уређивачки савет

Јелена Бујдић Кречковић, Мр Слободан Гавриловић,
Мр Драган Дрндаревић, Срђан Стефановић,
Др Јелена Триван, Др Јелена Ћалић,
Проф. др Божидар Ћурчић

Редакѿори

Мр Весна Смиљанић Рангелов, Олга Смоловић

© ЈП Службени гласник, 2015

Ова едисија реализована је уз финансијску помоћ Министарства пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије и стручну помоћ Завода за заштиту природе Србије

Аутори текстова

Мр Растко Ајтић
МА Нина Аксић
Проф. др Лидија Амићић
Др Драгана Антоновић
Владан Бједов
Мр Јована Бранков
Јелена Бујдић Кречковић
Др Оливера Васић
Велимир Владић
МА Марија Дробњаковић
Вишеслав Живановић
Мр Борис Иванчевић
Др Александар Капуран
МА Власта Кокотовић
Проф. др Оливера Кошанин
МА Мирјана Крагуљац Илић
Биљана Крстески
Мр Предраг Лазаревић
Др Весна Марјановић
Здравко Милановић
Мр Ана Милановић Пешић
Мр Радмила Милетић
Др Драгана Милијашевић
Др Бошко Миловановић
Павле Милошевић
Др Душан Михаиловић
Саша Несторовић
Жаклина Николић
Драган Павићевић
Др Софија Петковић
Др Милан Плећаш
Вукашин Радић
Др Дејан Радичевић
Горан Секулић
Др Ненад Секулић
Проф. др Даница Срећковић Батоћанин
Мр Милеса Стефановић Бановић
Мр Верица Стојановић
Др Јелена Ћалић
Мр Марко Урошев

Фотографије и ликовни прилози

Драган Боснић, Даримир Банда, Јована Бранков, Душан Борић, Јелена Бујдић Кречковић, Оливера Васић, Велимир Владић, Дејан Вукићевић, Драган Дрндаревић, Марија Дробњаковић, Драган Ћорђевић, Драгослав Илић, Бранислав Јовановић, Нинослав Јовановић, Александар Капуран, Вељко Комленић, Оливера Кошанин, Драгана Милијашевић, Зоран Миловановић, Драгана Милојковић, Милош Милосављевић, Бојана Михаиловић, Жаклина Николић, Драган Панић, Мирко Пековић, Милан Плећаш, Саша Прерадовић, Ивана Радвановић, Бела Сабо, Розана Саздић, Даница Срећковић Батоћанин, Софија Стефановић, Јелена Ћаласан, Јелена Ћалић

Археолошки институт, Београд; Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ, Београд; Завод за заштиту природе Србије, Београд; Етнографски музеј, Београд; Музеј Крајине, Неготин

Картографски прилози

Мр Милован Миливојевић

Хотел „Аквастар Денјуб“

се ресторани са рибљим специјалитетима „Император“ и „Симфонија“, бар, отворени и затворени базен, конференцијска сала, велнес и фитнес центар итд. Оријентисан је ка конгресном и спортском туризму. У понуди хотела су организација крстарења бродом и екскурзија кроз ЋЕРДАПСКУ КЛИСУРУ, пикника на Дунаву итд.

АЛАСКО ПОСЕЛО, забавно-туристичка манифестација локалног карактера, одржава се, с прекидима, од 2002, током јула или августа, у подунавском насељу Винци (општина Голубац). Организатори су МЗ Винци и ТО Општине Голубац. Главни програм чине такмичење у кувању рибље чорбе и такмичење у пецању на пловак у сениорској и јуниорској конкуренцији, пливачки маратон, избор за најуређенији викенд-плац и сеоско двориште. Пратећи програм чине концерти и наступи културно-уметничких друштава.

АМОНИТИ, изумрли главношци који су живели од девона до краја креде; припадају колу *Mollusca*, класи *Cephalopoda*. Не означавају систематску групу, већ се назив широко користи. Прави амонити припадају

таксономској групи – реду *Ammonitida* са три подреда: *Phylloceratina*, *Lytocerotina* и *Ammonitina*. Живели су на пучини мора и океана, те се као фосилни остаци углавном налазе у пелашким и дубоководним седиментима. Највећи значај имају за стратиграфско хоризонтирање седиментних наслага мезозоика, посебно у јури и креди, када су доживели процват. У седиментима предела НП Ћердап откривени су многи представници наведених подредова. Налазишта су код старог Голубачког града, на локалитетима Песача–Гребен, Рибнички поток и Цигански поток, те на раскрсници пута Доњи Милановац – Мајданпек. Збирка добро очуваних амонита средње јуре (баткеловеј) са Гребена налази се у Музеју Департамента за палеонтологију на Рударско-геолошком факултету у Београду. Потичу из тзв. клауске фације, која је распрострањена у Алпима. Део ове богате збирке изложен је и у Музеју НП Ћердап.

АМУРСКИ СПАВАЧ (*Perccottus glenii* Dybowski, 1877), риба из породице слатководних спавача (*Odontobutidae*), здепастог тела прекривеног крљуштима средње величине. Глава велика, спљоштена. Уста

горња, велика, са ситним зубима и истуреном доњом усном. Има два међусобно раздвојена леђна пераја. Трбушна пераја су у висини грудних. Боја тела од сивозелене до смеђе са тамнијим флекама неправилног облика, трбух сивкаст. Живи у рекама, језерима и барама, у густој подводној вегетацији. Избегава бржа струјања воде. Храни се бескичмењацима, пуноглавцима и рибама. Мрести се у пролеће на воденим биљкама и камењу, где лепи икру, коју чувају мужјаци. Нарасте до 25 cm и 250 g. Интродукована је врста. У НП Ћердап има је у Дунаву.

АРИЈА БАБИ, АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ, праисторијско налазиште, смештено изнад Лепенског Вира (Бољетин). Непосредно уз Ћердапску магистралу, налази се неолитско насеље Арија Баби 1, датовано у средњи неолит (развијена фаза старчевачке културе). На локалитету Арија Баби 2, на источним падинама Кошобрда, откривени су трагови насељавања из енеолита (Костолац–Коцофени културна група), средњег бронзаног (гамзиградска култура) и старијег гвозденог доба (рана култура Басараби).

Арија Баби

АРХЕОЛОШКИ МУЗЕЈ ЋЕРДАПА, један од два археолошка музеја у Србији, отворен 1996. у Кладову. Основан је с циљем интегралне заштите, представљања и промоције археолошке баштине Дунава у области шире регије Ћердапа, највећим делом истражене током два пројекта заштитних археолошких ископавања – Ћердап I (1964–1971) и Ћердап II (1978–1990). Поставка презентује праисторијске, римске, касно-римске, рановизантијске и средњовековне налазе, у хронолошком распону од преко 10.000 година, откривене на више од 100 локација од Великог Градишта до Прахова. Најбројнији су предмети римске епохе, који сведоче о римском освајању ове територије и успостављању власти у тада пограничној зони Римског царства. Музеј има лапидаријум у коме су изложени архитектонски елементи луксузних римских грађевина, заветни натписи, мермерни

Детаљ рељефа са представом Митре, III в., археолошко налазиште Текија